Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

Nr. 73

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 0485-478818	5446 PH WANROIJ
	E-mail: molenvrienden@home.nl	
PENNINGMEESTER	Rob Snel	Chopinstraat 33
	Tel. 024-3582526	6584 EJ MOLENHOEK
BESTUURSLEDEN	Peter Pouwels	Vijverweg 6
	Tel. 024-3974266	6562 ZL GROESBEEK
	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER

REKENINGNUMMER: 4008385 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF	Hans Heijs	Steenstraat 85A
LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-577330	5831 JC BOXMEER
	Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen	

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
Bol Accountants Boxmeer
Van Haren Installaties bv, Cuijk
JP Havens Graanhandel nv, Maashees
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Nabuurs Transport bv, Haps
VIFT International bv, Rijkevoort

Colofon

DE MOLENVRIEND 73, jaargang 27, nummer 1, april 2011
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 15,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 1,50.
ISSN 1384 8526

Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

REDACTIE	*Mari Goossens*	*Frits Harteman*
	Peter Simons	*Marko Sturm*
	Paul Verheijen	
REDACTIEADRES	*D. Boutsstraat 25*	*5831 VN BOXMEER*
	e-mail: mjfagoossens01@hetnet.nl	
	De Erica 2	*5831 RX BOXMEER*
	e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl	
VERDER WERKTE(N) MEE	*Harm van Es, Frank Heeren*	
ILLUSTRATIES	*Harm van Es, Mari Goossens, Frits Harteman, Frank Heeren, Rob Snel, Marko Sturm, Stefan Willems*	

VOORPAGINA De Maasmolen te Nederasselt in een winterlandschap (foto Rob Snel)

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur**
pagina 5	**Afscheid Frits Harteman en Hans Heijs** door: Marko Sturm
pagina 6	**Uit het krantenarchief**
pagina 7	**Overzicht molenbiotopen in de regio** door: Marko Sturm
pagina 10	**Jaarvergadering over 2010** door: Walter Cornelissen
pagina 13	**Gerardamolen voor één dag Harrymolen** over de viering van Harry's 70e verjaardag door: Frank Heeren
pagina 14	**Rond de molens** over werktuigen in de korenmolen door: Mari Goossens
pagina 15	**Vergane glorie** de vroegere molen van Holthees door: Frits Harteman
pagina 16	**De pot aanvullen of koffie** door: Mari Goossens
pagina 17	**Molenpoëzie**
pagina 18	**Aan de licht** door: Harm van Es
pagina 19	**Molens in de regio** de stand van zaken omtrent de molens in de regio door: Mari Goossens en Marko Sturm
pagina 22	**Evenementenkalender**

Van de redactie

Het is volop lente en de temperaturen voor de vrijwillig molenaar worden weer wat aangenamer. Maar ook de redactie van de Molenvriend heeft weer wat te bieden met dit nieuwe nummer.

In deze uitgave willen we twee nieuwe rubrieken introduceren. Een gaat over oude inmiddels verdwenen molens, de rubriek "Vergane glorie". Hiervan vindt u in dit nummer het eerste artikel.

In de andere rubriek willen we een aantal artikeltjes doen verschijnen die het maalproces en de ontwikkeling ervan rond de molens in deze regio in een historisch perspectief belichten.
De vrijwillige molenaars leren hoe ze de molen moeten bedienen en in werking moeten houden en iets van het maalproces. Op excursies en uitstapjes zien we af en toe molens die nog volstaan met allerlei andere apparaten. Over deze apparaten, wanneer en waarom ze in de molens verschenen, willen we het in deze serie gaan hebben.
Mocht u hierover ideeën hebben of een bijdrage hieraan willen leveren, neem dan contact op met de redactie.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Beste molenvrienden, u heeft nu Molenvriend no. 73 ontvangen. Dit is de laatste uitgave die door Peter Simons is gekopieerd en in elkaar gezet. Peter heeft dit jarenlang zeer bevlogen via zijn werkgever kunnen doen. Maar nu, met zijn pensionering, stopt dit en hangt Peter zijn nietmachine in de wilgen. Wij zijn Peter ontzettend veel dank verschuldigd. Inmiddels zijn er enkele sponsoren gevonden die het drukken van de Molenvriend bij een drukkerij mogelijk maken. Wij zijn hartstikke blij dat er bedrijven zijn die onze molens een warm hart toedragen. Op onze website www.molenvrienden.nl staan deze sponsors vermeld.
Afgelopen jaar hebben wij al melding gemaakt dat het Prins Bernhard Cultuurfonds bereid was om bij te dragen in de kosten van de aangeschafte promotiematerialen. Inmiddels hebben wij € 500 van dit fonds ontvangen waarvoor wij zeer dankbaar zijn.

Op de Martinus in Beugen heeft een wisseling van de wacht plaatsgevonden. De molenaars Frits en Hans hebben hun molenaarscarrière beëindigd en het beheer overgedragen aan Ben Verheijen en Harm van Es. Heren bedankt en veel succes.

Op 22 maart hebben we de algemene ledenvergadering over het jaar 2010 gehouden. Verderop in dit blad staat een uitgebreid verslag van deze vergadering en ik raad u aan om dit goed te lezen want er staat zeer veel informatie in, vooral voor de leden die niet aanwezig waren.

Het bestuur zal nu in gewijzigde vorm verder gaan met de nieuwe voorzitter Harm van Es en penningmeester Rob Snel. Wij wensen hen veel succes in hun nieuwe functie. Zeer zeker bedankt Frits Harteman die het bestuur verlaten heeft en Mari Goossens heel veel dank dat hij jarenlang deze vereniging heeft willen leiden. Mari blijft wel beschikbaar in het bestuur. In de notulen van de jaarvergadering wordt hier uitgebreid op teruggekomen.

Bij deze wil ik onze leden vragen die graag iets willen bijdragen aan dit blad om hun kopij te sturen naar redactie@molenvrienden.nl
Ik wens u allen een fijn voorjaar met natuurlijk voor de molens veel wind (op zaterdag).

Walter Cornelissen
secretaris

Nieuwe leden

Onze vereniging verwelkomt als nieuw lid:
Co Potters uit Dinther

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Afscheid Frits Harteman en Hans Heijs

Op zaterdag 26 februari 2011 hebben Frits Harteman en Hans Heijs officieel afscheid genomen als molenaar van de Martinusmolen te Beugen. Beide molenaars zijn in 1986 op deze molen begonnen met hun opleiding, ze zijn dus 25 jaar actief geweest op deze molen. In samenwerking met de stichting Molens gemeente Boxmeer, Ludwig van der Grinten en Robert Hoffman, had leerling-molenaar Harm van Es gezorgd voor koffie met gebak en een hapje en een drankje, zodat het een gezellige middag kon worden. Onze regelmatige bezoeker Kees Loeve was aanwezig in vol Schots ornaat en zorgde voor de muzikale omlijsting met behulp van twee meegenomen doedelzakken.

Ondergetekende sprak een korte terugblik uit over de periode waarin we samen op de molen actief zijn geweest. Naast mijzelf, heeft ook Ludger Pauls op de Martinus het vak geleerd, zodat hij nu zijn eigen molen in Ven-Zelderheide kan bedienen. Ook Ludwig van der Grinten en Ursula Möhrer zijn in het verleden regelmatig op de Martinus komen oefenen, zodat ze op een veilige manier de molen van Kalkar konden laten draaien. Deze internationale samenwerking heeft er uiteindelijk toe geleid dat er nu in Kalkar een molenaarsopleiding aangeboden wordt. Het was leuk dat Ludger, Ludwig en Uschi in de gelegenheid waren om het afscheid bij te wonen.
Voor Hans en Frits, alsook voor meer molenaars in de regio, was de opleiding helaas niet altijd een leuk thema. Desondanks hebben we op de Martinus altijd een fijne sfeer en een leuke groep molenaars gehad.

De verdiensten van Frits en Hans beperken zich niet tot het molenaarschap van de Martinus. In het bestuur van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk hebben zij allebei de functie van penningmeester en bestuurslid vervuld. Daarnaast zit Frits al sinds 1992 in de redactie van de Molenvriend.

Op de Martinusmolen hangt het eerste exemplaar van de poster met kaart en molenfoto's van het Land van Cuijk. Naar aanleiding van een idee van Don Werts hebben we deze kaart uitgewerkt, zodat we bezoekers gemakkelijk verder konden wijzen naar andere molens in de omgeving. Frits en Hans waren zo tevreden met het resultaat, dat het ze het zonde vonden om de poster zomaar in de molen te hangen. Daarom siert hij nu het verwarmde molenaarsverblijf in de invaart. Als kleine attentie kregen Frits en Hans een kleinere afdruk van de poster op fotopapier uitgereikt.

Kees Loeve speelt op de doedelzak, terwijl de rest van het gezelschap beneden luistert via de geopende luiluiken

Groepsfoto tijdens het afscheid van Frits en Hans. Boven: v.l.n.r. Jos van der Heyden, Frits Harteman, Ludger Pauls, Ursula Möhrer, Hans Heijs, Robert Hoffman
Onder: Ben Verheijen en Marko Sturm
Ludwig van der Grinten ontbreekt op de foto

Vervolgens hield Nico Lagarde een toespraak namens de molenstichting van de gemeente Boxmeer. Hij memoreerde dat Frits en Hans jarenlang zorg hebben gedragen voor het klein onderhoud. Daarnaast zijn ze de drijvende kracht geweest achter het reconstrueren van het tweede steenkoppel, een karwei dat met hulp van veel collega-molenaars en ondersteuning van Nol Meulensteen volbracht kon worden. Tevens was er een woord van waardering voor de buren van de molen. Mientje Verdijk zorgde dat er altijd water getapt kon worden voor de koffie, terwijl de molenstichting bij evenementen altijd op ondersteuning van Pierre en Maria Centen kon rekenen. Deze buren kregen een bloemetje als dank voor hun inzet.

Het afscheid van Frits en Hans viel samen met het afscheid van Robert Hoffman, die molenaar wordt van de gerestaureerde korenmolen van Maasbommel. Ook voor Robert was er een klein geschenk. Ben Verheijen, een van de eerste vrijwillig molenaars in het Land van Cuijk en oud-molenaar van de Jan van Cuijk, zal het beheer van de Martinusmolen overnemen. Hij zal daarbij worden bijgestaan door leerling Harm van Es en ondergetekende.

Tekst: Marko Sturm
Foto's: Harm van Es

Uit het krantenarchief

John Houben stuurde ons dit artikel uit de Maas en Roerbode (uitgegeven te Roermond) van 2 februari 1915.
Wie weet op welke molen dit ongeluk zich afgespeeld heeft en wie de molenaar en eigenaar waren?

— Te Cuyck is de 69-jarige H. B. van alhier, die bezig was met het scherpen van molensteenen in den molen van den heer Z. W. onder een door het bezwijken van de kraan naar beneden stortenden steen geraakt, waar hij zeer ernstig inwendig gekneusd onder uit werd gehaald.
Na enkele oogenblikken overleed hij aan de bekomen verwondingen.

Overzicht molenbiotopen in de regio

Vanaf Molenvriend nummer 53 hebben we aandacht besteed aan de molenbiotopen van de wind- en watermolens in onze regio in de rubriek “De molenbiotoop”. Het doel van deze rubriek was het vastleggen van de huidige situatie van de biotoop. Nu alle actief bemalen molens aan bod zijn geweest, is het interessant om een terugblik te doen. In dit artikel wil ik een overzicht geven van de staat van de molenbiotopen in onze regio en de meest voorkomende oorzaken van windbelemmering vaststellen.

In het overzicht bekijk ik uitsluitend de windmolens waarvan we een biotoopopname konden maken. De molens van Mill en Heumen blijven daarom buiten beschouwing, omdat de eerstgenoemde molen niet draaivaardig is en onze vereniging geen relatie met de beheerder van de laatstgenoemde molen heeft. Het totaaloverzicht, weergegeven in de tabel op de volgende pagina, heeft daarmee betrekking op 16 windmolens.

Als eerste kijken we naar het eindoordeel van de molenbiotopen, grafisch weergegeven in het taartdiagram van figuur 1. Bijna de helft van de molens (43 %) heeft de beoordeling matig (3). Circa een kwart van de molens heeft de beoordeling aanvaardbaar of goed, terwijl ruim een kwart de beoordeling slecht of bedenkelijk heeft. De Hamse Molen te Wanroij en de Zeldenrust te Overasselt hebben de beste biotoop (beide het cijfer 5), terwijl de biotoop van de Nooitgedagt te Afferden als enige met het cijfer 1 (slecht) beoordeeld werd.

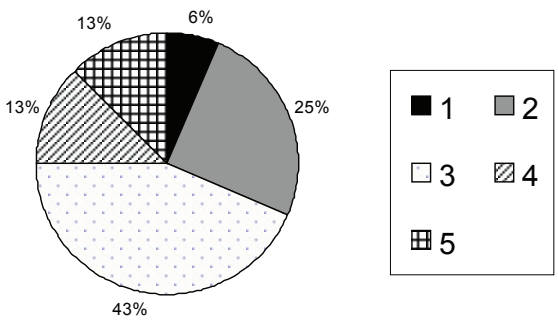

Figuur 1. Eindbeoordeling van de molenbiotopen in onze regio, de schaal loopt van slecht (1) tot goed (5).

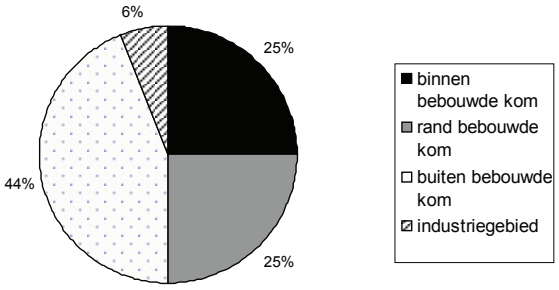

Figuur 2. Ligging van de molens in de regio

De kwaliteit van de biotoop en de oorzaken van windbelemmering hangen vaak samen met de standplaats van de molen. In figuur 2 zien we dat een kwart van de molens binnen de bebouwde kom ligt, een kwart aan de rand van de bebouwde kom en bijna de helft buiten de bebouwde kom. Eén molen, de Lindense molen, staat op een industrieterrein.

In figuur 3 staat een overzicht van het vóórkomen van diverse oorzaken van windbelemmering. Bij 25 % van de molens is er windbelemmering door een bos of houtwal, terwijl bij 69 % van de molens er hinder is door particuliere bomen (in tuinen rond de molen).

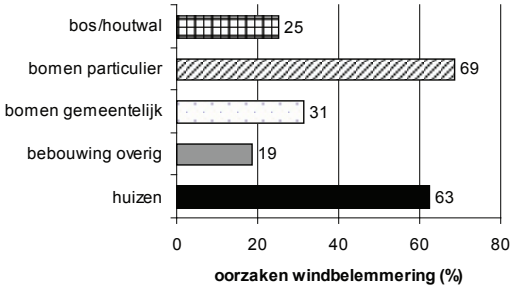

Figuur 3. Het vóórkomen van oorzaken van windbelemmering als percentage van het totaal aantal onderzochte biotopen. Omdat er per molen verscheidene oorzaken van windbelemmering kunnen zijn, is het totaal meer dan 100 procent.

Plaats	Molenvriend nr.	biocijfer	ligging molen	soorten wind-belemmering	belangrijkste windbelemmering	oorzaak verslechtering
Afferden	54	1	BuB	BP, BB	BP	bos
Beugen	58	2	RB	H, BP	BP	beb.
Cuijk	56	3	RB	H, BP, BG	BP	beb.
Gassel	53	2	BuB	O, BB	BB	bos
Gennep	59	3	BiB	H, BP	H	beb.
Haps	60	3	BuB	H, BP, BB	BP	bomen
Heijen	61	3	BuB	H, BP	BP	bomen
Linden/Katwijk	55	2	Ind	O, BP	BP	bomen
Nederasselt	66	4	BuB	BG	BG	geen
Oeffelt	62	4	RB	H, BG, BP	BG	bomen
Oploo	63	3	BiB	H, BG, BP	H	beb.
Rijkevoort	57	2	BiB	O, BG	BG	bomen
Sint-Hubert	64	3	BuB	H, BB	BB	bos
Ven-Zelderheide	65	3	BiB	H, BP	H	beb.
Wanroij	69	5	BuB	H	H	geen
Overasselt	70	5	RB	BP	BP	geen

Tabel overzicht molenbiotopen:

***Molenvriend nr.**: biotoop beschreven in dit nummer*
***Biocijfer**: eindbeoordeling biotoop, 1: slecht, 2: bedenkelijk, 3: matig, 4: aanvaardbaar, 5: goed*
***Ligging molen**: BiB: binnen bebouwde kom, BuB: buiten bebouwde kom, RB: rand bebouwde kom, Ind: industrieterrein*
***Soorten windbelemmering**: H: huizen, O: overige bebouwing, BP: bomen van particulieren in tuinen, BG: bomen van gemeenten, BB: bos of houtwal*
***Belangrijkste windbelemmering**: zelfde codering als voorgaande kolom*
***Oorzaak verslechtering** t.o.v. historische situatie: bos: verbossing landschap, beb.: uitbreiding bebouwing, bomen: groei van bomen anders dan door uitbreiding van bebouwde kom, geen: geen noemenswaardige verslechtering.*

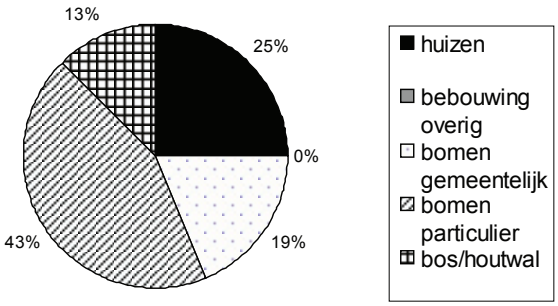

Figuur 4. Hoofdoorzaak van windbelemmering

Gemeentelijke bomen of andere niet-particuliere bomen op openbaar terrein, bijvoorbeeld in plantsoenen of langs openbare wegen, zorgen bij 31 % van de molens voor overlast. Naast de hiervoor genoemde begroeiing, vormt bebouwing een tweede oorzaak van biotoopproblemen. Bij 63 % van de molens is er beperking van de windvang door huizen, terwijl bij 19 % van de molens overige gebouwen, zoals bedrijfsgebouwen of kerken, boven de richtwaarde voor de nokhoogte uitkomen.
De percentages tellen op tot boven de 100 % omdat uiteraard bij een molen verscheidene oorzaken van windbelemmering voor kunnen komen.

De belangrijkste windbelemmering per molen is samengevat in figuur 4. Bij een kwart van de molens zijn huizen het grootste probleem, bij ca. een vijfde gemeentelijke bomen, bij 43 % particuliere bomen, terwijl bij 13 % van de molens een bos of houtwal

Voorbeeld van een slechte biotoop: in Afferden kun je nauwelijks van windvang spreken.

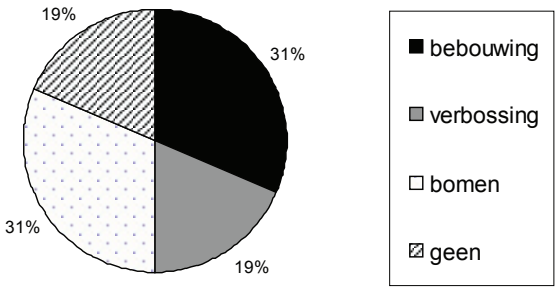

Figuur 5. Oorzaak verslechtering biotoop t.o.v. historische situatie

de grootste overlast geeft. Bij geen van onze molens vormt de categorie "bebouwing overig" de grootste oorzaak van windbelemmering.

Het valt op dat in de regel particuliere bomen een veel groter probleem zijn dan gemeentelijke bomen. Wellicht zijn particulieren sterk gehecht aan hun bomen en zijn ze niet geneigd om bomen te kappen en zo de windvang van de molen te verbeteren. Een andere mogelijke uitleg van deze uitkomst, is dat veel molens in onze regio eigendom zijn van gemeentes. Wellicht zijn gemeentes daarom soms welwillender om mee te werken aan biotoopverbeteringen.

De resultaten in figuur 1 laten zien dat de meeste molens in onze regio geen biotoop meer hebben waarmee een commercieel lonend maalbedrijf in stand zou kunnen worden gehouden, zoals in vroeger tijden wel het geval was. Wat zijn precies de oorzaken van de achteruitgang van de molenbiotoop? Figuur 5 brengt deze oorzaken in beeld: bij bijna een derde van de molens is oprukkende bebouwing, meestal door uitbreiding van de bebouwde kom, de oorzaak. De windbelemmering kan in dat geval zowel veroorzaakt worden door huizen die bij de molen gebouwd zijn, als door bomen in de tuinen bij deze huizen. Bij ongeveer een vijfde is verbossing de hoofdoorzaak, bijvoorbeeld door het verbossen van vroegere heidevelden of het opschieten van houtwallen, omdat deze tegenwoordig niet meer als stook- of gebruikshout gebruikt worden. Bij nog eens een derde van de molens wordt de slechtere windvang veroorzaakt door aanplant van bomen die niet direct samenhangt met uitbreiding van de bebouwde kom. Bij een vijfde van de molens is de biotoop niet wezenlijk verslechterd ten opzichte van de historische situatie, dit is in de figuur als "geen verslechtering" aangegeven.

Al met al kunnen we dus concluderen dat bomen meestal de grootste biotoopproblemen veroorzaken. Dit heeft ongetwijfeld te maken met het feit dat bomen vaak hoger dan huizen worden en zowel binnen als buiten de bebouwde kom vaak voorkomen.
Het zou interessant zijn om de resultaten van deze biotoopopname te vergelijken met gegevens uit andere streken. In streken met bijvoorbeeld meer weidelandschappen of meer hoogbouw, zou de uitkomst van een vergelijkbaar onderzoek immers duidelijk anders kunnen zijn. Zelf ben ik niet op de hoogte van het bestaan van vergelijkbaar materiaal. Indien lezers weten van vergelijkbare initiatieven, zou ik het op prijs stellen om de resultaten hiervan te ontvangen.

Marko Sturm

Voorbeeld van een goede biotoop: in Wanroij staat de molen grotendeels vrij.

Goede windvang in Overasselt: de bakenbomen staan op bijna 300 meter afstand.

Jaarvergadering over 2010

Datum: 22 maart 2011
Locatie: Gemeenschapshuis "de Jachthoorn" te Sint-Hubert
Aanvang: 20.00 uur
Aanwezig: 24 leden
Afmelding: 10 leden

1. Opening
De voorzitter Mari Goossens heet iedereen van harte welkom op deze jaarvergadering en wijst op de goede opkomst deze avond. We willen snel starten want de agenda is goed gevuld.

2. Jaarrede door de voorzitter
Het afgelopen jaar heeft overwegend in het teken van ons 25-jarig jubileum gestaan. Hierdoor was er een grotere belangstelling van de media, verder hielden we op 27 juni een zeer geslaagde fiets- en molendag. De BBQ in Linden op 3 juli was ook zeer geslaagd, een goed georganiseerde party door de molenaars Rob en Peter.

Ons PR-beleid begint zijn vruchten af te werpen door de gestage aanwas van nieuwe leden en ook nieuwe vrijwillige molenaars. Ook het promotiemateriaal, zoals de vlag en de folders en ansichtkaarten dragen daar aan bij. Uiteraard ook het bezoek aan de jaarvergadering van de Hollandsche Molen en onze aanwezigheid bij het 150-jarig jubileum van de Jan van Cuijk dragen daar aan bij.
Op dit moment zijn er twee nieuwelingen in Oeffelt in opleiding en een derde heeft zich al weer aangediend. Ook in Oploo is een leerling watermolenaar aan de gang gegaan. Ik hoop dat het nieuwe bestuur deze trend kan bestendigen.
Ook wil ik even stil staan bij het overlijden van ons lid Jan van Kempen en bij de broer van Rob Snel, Hans. Ondanks dit verlies kon de excursie in België / Hilvarenbeek e.o. toch doorgaan en was het een zeer geslaagd uitstapje. Rob bedankt.
Enkele leden gaan inmiddels, omdat ze tot de jaren der wijzen behoren, hun activiteiten beperken, zoals Piet Geenen, Frits Harteman en Hans Heijs. We danken deze heren voor hun inzet door de jaren heen, voor het behoud van de molens.

Met de molens gaat het redelijk goed. De molen bij Linden heeft een nieuwe eigenaar gekregen. De molenaars kunnen daar nog steeds hun draai vinden. De contacten zijn goed.
De Arbo-inrichtingen, met name toiletvoorzieningen, krijgen wat meer aandacht. Maar door de bezuinigingen van de overheid zullen daar ook de molens onder te lijden krijgen.

Ik heb op vorige vergaderingen aangekondigd dat ik wil stoppen als voorzitter van deze vereniging. Na 13 jaar met de voorzittershamer gezwaaid te hebben wordt het tijd dat er een nieuwe persoon komt met frisse ideeën. Ook gaat het mij nu zwaarder af. Ik denk dat we in de persoon van Harm van Es een goede opvolger gevonden hebben.
Ik blijf voorlopig nog wel in het bestuur en in de redactie van de Molenvriend actief en kan Harm dan met ongevraagde adviezen van dienst zijn.

3. Jaaroverzicht 2010
Alle aanwezige leden hebben een overzicht van het jaarverslag ontvangen. De voorzitter vraagt de vergadering of er nog op- en aanmerkingen zijn en alles werd akkoord bevonden.

4. Financieel verslag 2009
Het financiële verslag zat bij het jaaroverzicht en kon door de leden bestudeerd worden. De opmerking kwam dat de verkoop van de ansichtkaarten ons geen windeieren heeft gelegd en dat de vereniging zeer goed bij kas zit.

5. Verslag kascommissie
De commissie bestond uit Stefan Willems en John Houben (afwezig). Stefan meldde dat zij 21 januari de boeken zorgvuldig hebben gecontroleerd en dat alles prima in orde is. Wat hem betreft mag de penningmeester nog een jaar blijven.
Na deze woorden werd de penningmeester gedechargeerd voor het gevoerde financiële beleid van het afgelopen jaar.

6. Mutatie kascommissie
Stefan heeft zijn termijn van twee jaar in de kascommissie er op zitten, waarvoor dank. De vacature wordt voor de komende twee jaren vervuld door Peter Simons.

7. Bestuursverkiezing
Aftredend en niet herkiesbaar is Frits Harteman, door het bestuur wordt Harm van Es als kandidaat voorgedragen. Er hebben zich verder geen kandidaten gemeld. De vergadering gaat akkoord met de verkie-

Mari Goossens overhandigt bloemen aan vertrekkend penningmeester Frits Harteman

Rob Snel overhandigt bloemen aan Mari Goossens bij zijn afscheid als voorzitter

zing van Harm voor de periode van 4 jaar. Het nieuwe bestuurslid wordt door de voorzitter gefeliciteerd met zijn verkiezing. Hierna richt voorzitter Mari zijn woorden tot Frits Harteman:
Het lijkt wel of we van Frits telkens afscheid moeten nemen. Enkele jaren geleden trad hij terug uit het bestuur. Toen er een bestuurscrisis dreigde te ontstaan doordat er te weinig bestuursleden waren, vond Frits dat hij zijn verantwoording voor onze club moest nemen en tekende nog voor enkele jaren bij. Deze instelling, je verantwoording niet ontlopen, plichtsgetrouw, is een eigenschap die heden ten dage bij menigeen ver te zoeken is. Frits, ik houd het kort, we bedanken je voor het vele werk wat je voor onze vereniging hebt gedaan en wensen je een welverdiende rustigere periode toe. Een beetje in de luwte.
Voor Frits was er een bloemetje en presentje. Het penningmeesterschap zal overgedragen worden aan Rob Snel.

8. Voorzittersverkiezing

Na 13 jaar trouwe dienst als voorzitter van de vereniging stopt Mari Goossens met deze taak en zal hij verder als bestuurslid in het bestuur blijven, waar hij zich vooral bezig zal houden met de Molenvriend.
Als opvolger draagt het bestuur Harm van Es voor. De vergadering gaat akkoord met zijn benoeming. De ex-voorzitter feliciteert Harm en vraagt hem zitting te nemen in het bestuur.
Namens het bestuur richt Rob Snel het woord tot Mari:
Vandaag, 22 maart, is het de dag, dat je met pijn in het hart afscheid neemt van de functie als voorzitter, welke je 13 jaren hebt vervuld. Een klein jaar geleden liet je, tijdens een bestuursvergadering, weten dat je erg teleurgesteld was in de ondersteuning van de leden en dat het spreken in het openbaar je ook moeilijker afging. De zin om nog langer deze functie te willen vervullen was weg. Een emotionele beslissing, dat wel, je was erg begaan met de vereniging. Gelukkig voor het bestuur heb je, tot de dag van vandaag, je nog volledig ingezet voor de vereniging, daarvoor onze dank. Op 30-01-1996 ben je lid geworden van de vereniging en al snel actief met allerlei zaken, zoals de realisering van een film over de molens in het Land van Cuijk in 2000. Tijdens jouw voorzitterschap is ook het 20 en 25-jarig jubileum van de vereniging gevierd. Juist voor het 25-jarig jubileum heb je een belangrijke bijdrage geleverd en de vereniging opnieuw op de kaart gezet. Een paar dingen wil ik noemen, zoals het door jou ontworpen logo van de vereniging, de vlag en bedrukte meelzakken, de setjes ansichtkaarten en de prachtige folder en de website. Hiermee zijn we weer helemaal van deze tijd. Tijdens de jaarvergaderingen van de Hollandsche Molen, de regionale molendagen enz., maken we goede sier met deze zaken. Zelfs op het laatste moment heb je nog diverse sponsoren weten te strikken die het mogelijk maken ons lijfblad, de Molenvriend, op een professionele wijze te laten drukken. Dit siert je, een volhouder, een man met een missie die met heel zijn hart bij de vereniging was.
Mari, heel hartelijk dank voor al je inzet en we hopen dat we nog regelmatig op je deskundigheid kunnen rekenen wat betreft de molens, maar ook als gewaardeerd bestuurslid.
Ook voor Mari is er een bloemetje en presentje.

9. Nieuwe rubrieken Molenvriend

De artikelen over de biotopen en de poëzie zijn bijna opgedroogd en dus wordt er gevraagd om kopij voor de nieuwe rubrieken “Oude glorie”. Waarbij vooral de historie over de verdwenen molens in Noord-Limburg en gemeente Heumen (nieuwe of vergeten informatie over verdwenen molens in het Land van Cuijk blijft natuurlijk ook van harte welkom, red.).
Ook de oude inrichtingen van de molen met de verdwenen werktuigen vragen om over geschreven te

worden. Bij deze de oproep aan alle leden om over bovenstaande onderwerpen na te denken en een artikeltje hierover te schrijven. Alle kopij kan naar redactie@molenvrienden.nl

10. Activiteitenlijst
Gevraagd wordt naar activiteiten voor het komende jaar die nog niet op de lijst staan. 9 april demonstratie billen door Jan van Haren en Tweede Paasdag wederom Karrespel in Ven-Zelderheide.

11. Maalgoed Havens
Het maalgoed dat door Havens aan de molens van de gemeente Boxmeer ter beschikking is gesteld, ligt in Beugen.
Molenaars die graag maalgoed willen hebben, kunnen contact opnemen met Ben Verheijen. Sint-Hubert en Ven-Zelderheide willen wel af en toe wat zakken hebben. Overige molens zoals Oploo hebben ook al maalgoed van Havens en Oeffelt en Gennep/Heijen hebben dit van Hendriks.

12. Brabants-Vlaamse molencontactdag 2012
Het Brabants molenaarsgilde heeft de organisatie van de Brabants–Vlaamse molencontactdag voor 2012 toegekend aan onze vereniging. Het bestuur heeft al een summier plan gemaakt de provinciegrenzen te overschrijden en alle drie de regio's te bezoeken.
Voorstel ligt er om de molen in Cuijk, Gassel, Nederasselt, Plasmolen (+Titulaer?) te bezoeken. De datum zal begin oktober 2012 zijn. Gevraagd is aan de molenaars van deze molens om een commissie te vormen voor de organisatie van deze dag. T.z.t. zal deze commissie uitgebreid worden. Met het Gilde kortsluiten over condities en kosten van deze dag.

13. Promotiemateriaal
Rob Snel heeft een kist met promotiemateriaal (vlag, meelzak, folders, mokken, cd's, boeken etc.) die gebruikt kunnen worden door de leden. In de kist zit ook een lijst met wat er in moet zitten. Rob is de contactpersoon en beheerder van deze kist. Op de jaarvergadering van de Hollandsche Molen was dit al een succes. Als er leden zijn die materiaal of boeken over hebben en dit willen verkopen, kunnen zij met Rob contact opnemen. Op de website is ook het formulier te vinden om zich als lid aan te melden van de Molenvrienden.

14/15. Gezamenlijke maaltijd / excursie
Robert Hoffman en Rob Snel gaan dit jaar de excursie organiseren die ons zal voeren naar het Land van Maas en Waal. Gekeken zal worden of er een maaltijd aan gekoppeld wordt. Dit zal waarschijnlijk eind augustus / begin september plaatsvinden.

16/17. Wvttk / rondvraag
De rondvraag wordt geleid door onze nieuwe voorzitter Harm van Es.

Jan Selten: een leerling had een verzoek om bij hem op de molen te mogen draaien. Nu heeft Jan de vraag waarom moet een gastgevend geslaagde molenaar per se lid zijn van het Gilde van Vrijwillige Molenaars?
 # ons is (alleen) bekend dat de molenaar om het maalboekje af te mogen tekenen, in bezit moet zijn van het getuigschrift vrijwillig molenaar. Het bestuur zal deze vraag doorsturen naar het Gilde.

Frits Harteman: vervallen er ook rubrieken in de Molenvriend?
 # nee, alleen de rubriek biotoop is uitgeput.

Ben Verheijen: Het is een gemis dat zoveel molens geen toilet hebben, dit is toch een openbaar gebouw en dan moet er toch volgens de Arbo een aanwezig zijn. Tevens vindt hij het een taak van de Hollandsche Molen en het Gilde van Vrijwillige Molenaars om hier bij de moleneigenaren op aan te dringen.

Theo van Bergen: hij vermeldt even de stand van zaken m.b.t. de leerlingen in opleiding op de molen in Oeffelt en de onlangs geslaagden Frans Rademakers en Bea Tilanus. Ook hij heeft behoefte aan een toilet op de molen, vooral voor de vrouwelijke leerlingen.

Peter Simons: de volgende Molenvriend no. 73 is de laatste die hij zal kopiëren en in elkaar zal zetten. Omdat de Molenvriend voortaan naar de drukker zal gaan, heeft Peter dan een werkeloze nietmachine in de kast staan.

Don Werts: voor de liefhebbers heeft hij nog 15 dozen met plattegronden met de molens van Brabant in de auto liggen.

Ludger Pauls: Tweede Paasdag zal wederom de klucht van Karrespel opgevoerd worden. Op deze dag zal er in Ven-Zelderheide een ommetje geopend worden met allerlei activiteiten plus muziek.

Robert Hoffman: op 20 mei wordt de molen van Maasbommel geopend waar hij de molenaar zal worden.

18/19/20. Filmpje en sluiting
Na het bekijken van een filmpje over de molen van Zeddam sluit de kersverse voorzitter de vergadering en vraagt de aanwezigen om nog lekker na te kaarten, daarna wel thuis gewenst.

Walter Cornelissen, secretaris

Gerardamolen voor één dag Harrymolen

Hoe een molen voor een dag zijn naam verandert, oftewel waarom een groep Eskimo´s uitgerekend de Gerarda-molen wil bezoeken....

Het begon daarmee dat molenaar Harry Kaak het plan had om de respektabele leeftijd van 70 jaar te bereiken en een groep (oud-)leerlingen het plan had opgepakt om deze gelegenheid niet onopgemerkt te laten verstrijken.
Dus een telefoontje naar Hanny (Harry´s vrouw): zijn jullie thuis?
Ja, dat waren ze, wat nu? De molen mooi maken en koffie en gebak op de molen?
Best wel een leuk plan, dus aan het werk, iedereen aan het werk, borden maken, vlaggetjes voor de wieken regelen een cadeautje regelen enz, enz. Met een bekende bakker uit de omgeving contact gezocht vanwege het gebak. De bakker vond het een uitstekend plan en werd sponsor!

Nu nog het laatste probleem, hoe Harry op een zondag op de molen krijgen? Een bekend molenmaker uit de omgeving, die bekend staat om zo nu en dan op zeer korte termijn een rondleiding te willen organiseren, gebeld met de vraag: Harrie, kan jij iets organiseren om Harry op de molen te krijgen?
Ja, dat regel ik!
Dus even later, tot ieders verbazing, een e-mail naar Harry Kaak: een groep Eskimo´s maakt een rondreis door Nederland en wil de Gerardamolen bezoeken.
Toen begon Harry lont te ruiken en vroeg, is dit een carnavalsgrap?
Nee, is het dus niet, zondag om 14.00h op de molen!

Zaterdagmiddag nadat Harry de Gerarda verlaten had, konden we aan het werk! De naam van de Gerarda molen veranderd in Harry molen, vlaggetjes opgehangen, tafels neergezet en gedekt en de molen versierd.
Op zondag werd het dus spannend, komen ze of niet? Ja dus, kort voor twee komen Hanny en Harry aan en een groep Eskimo´s stond op de belt niet mooi maar wel luid, lang zal hij leven te zingen, de Eskimomaskers waren een avond tevoor nog gemaakt!
Het is een leuke dag geworden en op deze plaats nog eens, Harry van harte!

Jos, Frans, Coby, Pieter,
Peter, Sabine, Harrie, Frank.

Geen grapje: er kwamen echt Eskimo's op bezoek!

Rond de molens

De vrijwillige molenaars leren hoe ze de molen moeten bedienen en in werking moeten houden en iets van het maalproces. Op excursies en uitstapjes zien we af en toe molens die nog volstaan met allerlei andere apparaten. Over deze apparaten, wanneer en waarom ze in de molens verschenen willen we het in deze serie gaan hebben.

De molens in onze regio zijn nu allemaal korenmolens. De klanten van de molenaar waren bakkers en boeren en in deze streek ook de leerlooier. De bakker zorgde voor het brood van de burger. Voor de boeren werd gemalen voor het vee en de eigen consumptie zoals bakrogge en tarwe. Voor de leerlooier werd eek tot run verwerkt, gemalen droge stukjes eikenschors voor het looiproces (tannine). Hier aan de Maas waren veel leerlooierijen.

De inrichting werd uiteraard afgestemd op de klanten en het product dat verwerkt werd. De producten die verwerkt werden, wisselden in de loop der jaren. Naast inlandse granen zoals tarwe, rogge, gerst, haver en boekweit werd er later ook buitenlandse maïs, milicorn, tarwe, rogge, gerst en haver verwerkt.
Daartoe had de molenaar verschillende stenen in bedrijf, zoals een voersteen of brekersteen voor de rogge, haver en maïs. De tarwesteen werd ook gebruikt om boekweit te malen. Soms was er ook nog een pelsteen om gerst tot grutten en wellicht ook boekweit te pellen.

Het malen van tarwe was tijdens WO I al niet meer gebruikelijk. De regering wees de gerantsoeneerde tarwe meestal aan de meelfabrieken toe. De molenaar maalde streeksgewijs nog voor de plaatselijke bakker. Om aan de vraag naar wit brood te kunnen voldoen werden in deze molens builen geplaatst.
Tijdens deze oorlog slaagde Duitsland erin chemisch looizuur te bereiden, zodat de runproductie niet meer rendeerde en deze stenen uit de molens verdwenen. Rond die tijd werden er ook dieselmotoren in of bij de molen geplaatst om aparte maalstoelen of andere processen (zaagwerken, etc) aan te drijven.

Daarom werden de molens meer voor het malen van veevoeders ingezet. Als eerst verscheen er de koekenbreker in de molen, aangedreven op de koningsspil of een extra wiel onder het spoorwiel. Een representant van deze gehele ontwikkeling is de molen Bergzicht in Gassel en het mengvoederbedrijf van Jan van Haren. Hier kun je in de molen deze aandrijving nog zien en een oude koekenbreker die omgebouwd is tot slijpsteen. Maar spoedig werd dit restproduct van de oliemolen al gebroken ingekocht.
In de molens verschenen vervolgens de mengers. In eerst instantie op windkracht aangedreven maar vanaf de jaren ’30 steeds meer met elektrische motoren. De meeste molens in deze regio zijn met mengers uitgerust geweest. Bij Van Haren in 1953, een oude staat er nog.
Omdat er voor het veevoer ook andere bestanddelen werden toegevoegd werd het verticale transport, traditioneel het luiwerk, ook als het niet waaide belangrijk. Daarom werden elektrisch aangedreven elevatoren geïnstalleerd, om zowel de kaar van de molensteen als de mengers te vullen. Een aantal molenaars hield voor het consumptiemalen nog een aparte maalstoel in bedrijf.

Door de ontwikkelingen in de landbouw, o.a. door mechanisering, trad schaalvergroting op en een ontkoppeling van de akkerbouw met de veeteelt. Door de intensivering van deze veeteelt en plaatsing van voersilo’s was de gemiddelde molenaar niet in staat op deze ontwikkeling in te spelen. Een enkele molenaar die wel inspeelde op deze ontwikkelingsschaal had schaalvergroting en bulkwagens nodig.
Door de specialisatie in veevoeders en het verwerken van minder graan hierin deden hamermolens en persen hun intrede en was de mulder een mengvoederfabrikant. Tevens werd de concurrentiekracht van de coöperaties na WO II steeds meer voelbaar.
Ook vergrijzing onder de molenaars of het ontbreken van een opvolger was de reden dat menig molenbedrijf het loodje legde. Veel molens werden door de gemeentes overgenomen omdat het toch vaak beeldbepalende elementen zijn in de dorpen. De meeste verkeerden in een deplorabele staat. Ze werden toen, mede door het toenmalige beleid van de monumentendienst, alleen aan de buitenkant tot de oorspronkelijke molen gerestaureerd.
De vrijwillige molenaars namen de taken van de mulders, maar helaas niet de kennis en het vakmanschap over.

In volgende artikelen willen we de diverse apparaten en processen verder de revue laten passeren. U als lezer, schroomt niet, om hier een bijdrage in te leveren.

Mari Goossens

Vergane glorie

De molen van Holthees

In het jaar 1867 liet P. Beuyssen te Horst een achtkante stellingmolen bouwen. Na het overlijden van Beuyssen kwam de "Molen van Beuyssen" in het bezit van diens erfgenamen, die de molen vervolgens in 1924 lieten afbreken en het achtkant verkochten aan G. Deenen, plaatselijk bekend als Gradje Kuut, te Holthees.

Het achtkant werd in Holthees op een gemetseld onderstuk geplaatst en was dus zodoende als stellingmolen omgevormd tot grondzeiler. De molen ging onder de naam "De Hoop" weer verder als korenmolen. Na verkoop in 1932 kwam de molen in bezit van D. Wijenberg. Helaas heeft deze maar heel kort met de molen kunnen werken daar de molen reeds datzelfde jaar tijdens een hevig onweer door de vang liep en het vuur vervolgens de rest deed. Van de molen bleef niets meer over en hij werd ook niet meer opgebouwd. De resten van de onderbouw – de fundering – zijn in 1966 tijdens de ruilverkaveling opgeruimd. Deze zijn ter plaatse in een diep gat gestort. De molen was gelegen aan een zandweg van Holthees – Maashees, tegenwoordig de Rieterweg. Op het terrein is nu een boomkwekerij van de firma Akkerman gevestigd.
Tijdens de periode in Horst kreeg de molen in 1903 en 1905 resp. een binnen- en buitenroede met een lengte van 27,50 meter, fabr. Fransen Vierlingsbeek. Mogelijk zijn deze roeden mee verhuisd naar Holthees, maar gezien het aantal heklatten komt men moeilijk aan 27,50 meter. Of de molen heeft andere roeden gekregen of ze zijn ingekort. Mochten er onder de lezers personen zijn die hierop hun licht kunnen laten schijnen, laten zij zich s.v.p. melden. Zo te zien aan de foto was de molen bekleed met dakleer. Volgens de zoon van de laatste eigenaar zou er met een koppel blauwe stenen gemalen zijn. Deze stenen liggen nu elders in een woonhuis te pronken. Over de indeling en inventaris van de molen was helaas niets bekend.

De foto van de molen werd door de Stichting De Oude Schoenendoos – Vierlingsbeek ter beschikking gesteld, waarvoor onze hartelijke dank.

Frits Harteman

Bronnen:
- De Molens van Limburg, P.W.E.A. van Bussel, 1991
- Mededelingen De Oude Schoenendoos
- Molendatabase

vroeger

nu

De pot aanvullen of koffie

Levenswijsheid

Tijdens onze excursie met de Vlaams/Brabantse molenaars las ik bij de Spoordonkse molen een stukje dat me deed herinneren aan een verhaaltje van mijn oma. Zij hoorde het van haar schoonmoeder, de dochter van de Kilsdonkse olie-korenmolenaar. Zij was een wijze vrouw, Anna van Aert, die haar levensfilosofie en kruidenkunde graag aan haar kinderen doorgaf.

Zo vulde ze op dag een weckfles met noten en vroeg aan mijn oma of hij vol was, die daarop bevestigend antwoordde. Daarna nam ze een schep tarwe die ze licht schuddend in de fles deed. Is hij nu vol vroeg ze aan haar, die weer ja knikte. Daarna pakte ze een schep lijnzaad en deed die ook in de fles. Schudde met de fles en herhaalde dit tot de ruimte tussen de noten en de tarwe gevuld was. Zit hij nu vol! Waarop mijn oma antwoordde, hartstikke! Daarna nam Anna een fles lijnolie en goot een halve fles olie in de weckfles en zei, nu is hij pas echt vol.
Oma was zeer verbaasd.

Schoonmoeder vroeg, wat vertelt deze weckfles ons?
Nu, zei ze. Dit stelt ons eigen leven voor. De noten zijn de belangrijke dingen in je leven, je familie, je geloof, je kinderen, je gezondheid en je hobby's. Alleen met deze dingen kan je leven al gevuld en de moeite waard zijn.
De tarwe staat voor de dagelijkse bezigheden, het eten klaarmaken, je huis etc. Het lijnzaad voor de kleine dingetjes die belangrijk voor je zijn.
Zie, als ik de fles eerst gevuld had met het zaad, was er geen plaats meer geweest voor de tarwe of de noten. Dat geldt ook voor je eigen leven. Als je al je tijd en energie besteed aan kleine dingetjes kom je niet toe aan de belangrijke dingen. Zoals zelfontplooiing, aandacht voor man en kinderen, letten op je gezondheid. Er is tijd genoeg om in huis te poetsen.
Zorg eerst voor de noten, de dingen die het er echt toe doen, de rest is bijzaak.

Mijn Oma, die ook Anna heet, vroeg verbaasd. Waarvoor dient die olie? Wel: sprak schoonmoei. Met olie

Anna van Aert 1925 Anna Welvaarts

onderhoud je alles, je meubels e.d. en het geeft glans aan het haar van mens en dier. Maar je moet het wel met verstand gebruiken want in poetsdoeken kan het gaan broeien en tot brand leiden. Zoals deze molen is afgebrand het jaar voor mijn geboorte.
Daarnaast smeert het de inwendige mens en dat is gezond. Luister naar deze wijsheid:
Houd handen en voeten warm en vult matig uwen darm.
Houd de achterpoort open en laat de dokters naar de klote lopen.

Terug bij de weckfles. Zoals olie gebruikt wordt om te smeren of om te masseren en om de huid soepel te houden, is het van belang om binnen relaties hier ook aan te werken. Dat had ik ook met koffie kunnen doen. Een kopje koffie drinken met een dierbare of een vriendin onderhoudt, smeert en geeft glans aan de relatie. Het werkt hetzelfde als de olie.
Hoe vol je leven ook mag zijn, er moet altijd een plekje en tijd zijn om een kopje koffie met iemand te drinken.

Mari Goossens

Molenpoëzie

Van onderstaand gedicht is niet bekend wie de maker is. Waarschijnlijk is het geschreven ter gelegenheid van het gouden molenjubileum van mulder Lei van de Winkel in 1958

De Oude Korenmolen

Stramproyer korenmolen
nog kwiek en kerngezond
draait haast twee volle eeuwen
haar wieken in het rond

Zij staat daar bij de viersprong
Trotseerde storm en wind
De Mulder kent zijn molen
Vanaf hij was een kind.

Al krakend, schuddend, draaiend
prijkt statig als een leeuw
De Mulder en de molen
Gaan saam'n halve eeuw

De oude korenmolen
Is mulders beste vrind
Hij hijst en tast de zakken
Met de wieken speelt de wind

De mulder en de molen
Zijn beide grijs en oud
De molen haast twee eeuwen
De Mulder viert het goud

Straks zet de oude mulder
Zijn molen vast op stand
Dan weet de volksgemeenschap
Dat er feest is in 't land

Laat d'oude molen draaien
Zij siert het dorp zo mooi
Nog veel heel vele jaren
Is de wens van heel Stramproy

Uit: Onse Wintmoolen tot Stramproie, Jacques van de Winkel, 2009
Uitgave: Molenstichting Weerterland

Aan de licht

Harm van Es

Hallo, mag ik mij even voorstellen: mijn naam is Harm van Es, ik ben 57 jaar oud en ben geboren in Den Haag. Ik heb daar tot mijn 6e jaar gewoond en daarna zijn wij met de hele familie verhuisd naar Hilversum.
Hier ben ik verder opgegroeid, heb er mijn studie aan Rens&Rens (een opleiding tot elektronicus) afgemaakt. Maar wat veel belangrijker is, daar heb ik ook mijn vrouw Marijke ontmoet. Inmiddels zijn wij bijna 35 jaar getrouwd en hebben twee volwassen kinderen: Sietske en Hessel Die hebben inmiddels ook weer kinderen en dus wij zijn de trotse opa en oma van Jurre en Roan. Wat is er nog mooier in het leven??

Naast het zijn (worden) van een vrijwillige molenaar heb ik nog een paar andere hobby's. Een daarvan is het zgn. geo-cachen. Dit bestaat uit het 'vinden van een schat' met behulp van een GPS-ontvanger die geschikt is om mee te wandelen en de internetsite www.geo-caching.com. Deze zijn dan door andere geo-cachers meestal in de buurt van hun woonomgeving verstopt. Heel vaak zijn dit zeer bijzondere plaatsen die vaak niet in de toeristische gidsen voorkomen. Dit gekoppeld aan het er op uittrekken met de caravan (een andere hobby) geeft ook een aardig beeld hoe onze vakanties er uitzien.

Bij mijn, inmiddels voormalige, werkgever kreeg ik in 1992 de kans om in de buitendienst te gaan werken en kreeg ik het rayon zuidoost Nederland. Er werd wel verwacht dat ik dan in mijn rayon zou gaan wonen. Wij vonden het een heel aparte ervaring om ruwweg ergens tussen Den Bosch-Arnhem-Maastricht een plek te vinden waar je met je gezin verder wil gaan wonen en leven.
Na ongeveer een jaar zoeken en vergelijken zijn we om een heel aantal belangrijke en minder belangrijke redenen neergestreken aan de Floralaan in Boxmeer.

Alweer een heel aantal jaren geleden trof ik Mari Goossens bij een metselcursus, georganiseerd door de volksuniversiteit en gegeven in IJsselstein. We hebben toen gecarpoold, bij een van deze autoritjes vroeg Mari of molenaar niet iets voor mij was? Op dat moment had ik er niet de tijd voor, maar ergens

bleef de vraag wel hangen!! Afgelopen mei kreeg ik ineens heel veel vrije tijd en ben toen op een zaterdagmorgen binnen gelopen op de 'Vooruitgang' in Oeffelt. Ik werd daar hartelijk welkom geheten door Theo van Bergen en John Houben en inmiddels heb ik daar al heel wat uren op een gezellige manier instructie ontvangen. Ook is het molenvirus behoorlijk toegeslagen.
Omdat molenaar worden veel praktijkervaring vraagt, heb ik mij ook gemeld bij de Martinus in Beugen (maar een paar kilometer van mijn huis) en heb onder begeleiding van Frits Harteman en Hans Heijs een groot aantal van de 150 praktijkuren (en gebak eten) gedraaid. Op dit moment doe ik wat extra praktijk op bij Jos v.d. Heyden en Jan van Haren op de molen Bergzicht in Gassel. En ondersteun ik Ben Verheijen bij wat praktische zaken voor de Martinus. Indertijd heeft mijn vrouw Marijke onze stamboom eens nageplozen en daaruit blijkt dat verschillende 'van Essen' molenaar zijn geweest in Kedichem. Ik heb nog niet kunnen ontdekken op wat voor molen die daar gewerkt hebben maar ga zeker proberen om hier wat meer details over op te zoeken.

Wat mij aantrekt als vrijwillige molenaar is dat dit een breed gebied van aandacht vraagt, natuurlijk de techniek maar ook de geschiedenis, het weer, en hoe wij goede gastheren/vrouwen kunnen zijn op onze molens!

Molens in de regio

De Nooitgedacht te Afferden

Deze keer zijn er geen bijzonderheden te melden.

De Hoop te Beers

Er is op dit moment nog geen nieuws rond De Hoop uit Beers, maar mogelijk zijn er op korte termijn nieuwe ontwikkelingen te melden. Houd de media in de gaten!

De Martinus te Beugen

Ten zuidwesten van de molen is een aantal populieren gekapt. Mogelijk volgen er in het kader van de geplande dorpsvernieuwing nog meer bomen.
De firma Van Lierop heeft het houtwerk van de molen geïnspecteerd.

Frits Harteman en Hans Heijs hebben afscheid genomen als molenaar van deze molen. Zie hiervoor het verslag elders in dit nummer.

Uitreiking van de biotoopprijs bij de Jan van Cuijk

De Jan van Cuijk te Cuijk

Begin januari heeft de gemeente Cuijk de Evert Smit biotoopprijs in ontvangst mogen nemen. Wethouder Stoffels nam de oorkonde in ontvangst samen met een geldbedrag van € 500,-, Namens het Gilde van Vrijwillig Molenaars werd deze uitgereikt door voorzitter Theun Vellinga. Het was een gezellige middag waar veel belangstellenden op afgekomen waren.

Afgelopen week is er aan de Beersebaan in Cuijk een perceel tarwe ingezaaid. In samenwerking met de gemeente Cuijk, welke een hectare grond beschikbaar heeft gesteld, landschapsonderhoudsbedrijf Van Elst uit Vianen, molenstichting Jan van Cuijk en de warme bakker Harrie-Jan Loeffen uit Cuijk, wordt hier tarwe verbouwd voor een heuse “Kuukse mik”. Na het oogsten zal de tarwe vermalen worden op de molen.

Ondanks de herstelwerkzaamheden vorig jaar aan het pakhuis komt er toch nog vocht door de muren naar binnen. De gemeente heeft een offerte aangevraagd om de muren te impregneren tegen het vocht.

De Bergzicht te Gassel

De scharnieren van de remkleppen zaten los, omdat het hout rot was. Jan van Haren en Jos van der Heyden hebben het hout vervangen en ook meteen schokdempers aangebracht. Het afstellen van de remkleppen was een grote klus. Nu gaan ze weer allemaal tegelijk open. Er is door de gemeente wat hout gekapt en ook Jan van Haren heeft een groot stuk bos gekapt. We vangen nu hopelijk wat meer wind.

Harrie Beijk heeft het buikstuk vervangen. Dit was nodig want het maanijzer raakte de voering van het bovenwiel. Hij heeft ook een galgbalk aangebracht. Nu staan de lange schoren een beetje rond en raken ze de hoeken van de het riet niet meer.

De Reus te Gennep

Voor deze molen zijn vier nieuwe zeilen besteld. De maten zijn inmiddels opgemeten, dus nu is het wachten tot de zeilen gereed zijn.

De Mariamolen te Haps

Met de restauratie is men in uitvoering. De aannemers zijn direct gecontracteerd door de gemeente.
De molenaars zijn daar niet onverdeeld gelukkig mee. Zo wordt er ongevraagd een pad langs de kruipalen aangelegd en komen de koppen van de kruipalen te ver boven de grond uit, zodat de sterkte van de palen in de grond afneemt. Men is ook begonnen met het opnieuw stukadoren van het metselwerk, zowel op de begane grond als de meelzolder. Ook wordt er geschilderd, o.a. de staart.

De Gerarda te Heijen

Ook voor deze molen zijn vier nieuwe zeilen besteld, waarna de maat is opgenomen.

De Vooruitgang te Oeffelt

Voor de opleiding tot vrijwillig molenaar zijn in Oeffelt de volgende leerlingen bezig: Jan Kuijpers (Ravenstein), Axel Gindera (Duisburg Dld), Petro Boon (Boxmeer), Caroline Schaeffer (Kleve), Harm van Es (Boxmeer), Sabine Hillebrecht (Duisburg).
Axel Gindera zal 8 april op examen gaan op molen Sint-Petrus in Roggel. Sabine doet toelatingsexamen op de molen in Oss.

In het kader van de Arbo-wet is het de bedoeling dat er een toilet op de molen geplaatst wordt. Een eerste plan hiervoor is afgeketst vanwege de te hoge kosten. Er worden momenteel alternatieven ontwikkeld.

De Lindense molen te Katwijk

Na ruim 25 jaar is de grote deur in de invaart weer geopend. De familie Bult (de nieuwe bewoners van de molen) wilde via de invaartpoort een wasmachine onder in de molen plaatsen, maar kregen de grote deur niet open. Wat was de oorzaak, de deur is tijdens de restauratie van 25 jaar geleden vastgestort in de betonnen vloer. We hebben de deur in de volle breedte met een handzaag los van de vloer gezaagd en weer gangbaar gemaakt. Zo zie je maar, tijdens een restauratie kom je meestal wel een verrassing tegen en soms zelfs nog na 25 jaar.

Het gladde winterweer heeft ons ook extra werk bezorgd. Tijdens een slippartij heeft een auto het publicatiebord omvergereden en vergeten een visitekaartje achter te laten. De twee staanders waren krom en lagen uit de grond. Met een beetje dom geweld en een paar ferme klappen met een vuisthamer hebben we het bord weer toonbaar gemaakt en daarna teruggeplaatst bij het hek.

Het terrein rond de molen is door de eigenaar goed onder handen genomen, er is aan de straatkant een hek geplaatst en de meeste bomen op het terrein zijn omgezaagd, behalve de beuk die tegen de stelling staat, want meneer en mevrouw Bult zitten graag in hun tuin en het liefst in de schaduw van een volwassen beukenboom. Als tuinliefhebbers kunnen we dit goed begrijpen maar als molenaars hebben we er wat moeite mee.

Van een van onze collega-molenaars hebben we een omwentelingenteller gekregen en deze op de bovenas geplaatst, zodat er geregistreerd gaat worden of we actieve molenaars dan wel zéér actieve molenaars zijn.

Peter Simons

De Maasmolen te Nederasselt

Afgelopen winterperiode hebben Frans Heessen en ik weinig gedraaid op de molen. Of er was geen wind of het was te koud om te kunnen werken op de molen. Op dit moment zijn we weer aan het plannen voor de volgende restauratieklus, het dak moet nodig onder handen worden genomen. Bij elke storm waaien er stukken hout van het dak en er is ook al lekkage geconstateerd. Het kruien gaat steeds zwaarder en is als je alleen bent haast geen doen meer. De planken onder de brasem scheuren steeds verder. Er zal op korte termijn eens naar gekeken moeten worden door molenmaker Coppes. Woensdag 23 maart kwamen er 450 kinderen naar het terrein van natuurstichting Kadans om heggen te planten i.v.m. Gelderse boomplantdagen. Langs het pad naar de molen komt een meidoornheg en we hopen natuurlijk, met een mooi versierde molen, de belangstelling van de jeugd te trekken.

Rob Snel

De watermolen te Oploo

Op 16 april houdt de gehele examencommissie van De Hollandsche Molen een bijeenkomst in de watermolen om een herziene aanpak van de examens te bespreken. De Korenbloem en de watermolen dienen dan tevens als “proef” examenmolen.

Eind 2010 heeft de Monumentenwacht de molen geinspecteerd. Het rapport zal binnen onze technische commissie worden besproken. Voornaamste gebreken zijn het muurwerk in de waterloop.
Op 14 mei (Nationale Molendag) is weer het traditionele koningsschieten bij de watermolen. Op zondag 19 juni is de molenkolk weer het parcours voor Fiets um d’r In.

De Korenbloem te Oploo

Het hekwerk is plaatselijk hersteld. Op de wieken zijn nu een aantal heklatten, kluften en gedeelten van de achterzomen vervangen. Dit in afwachting van een geheel nieuw gevlucht.
Een delegatie van onze technische commissie is op studiereis geweest naar het bedrijf van Adriaens te Weert en de molen te Kinrooi (België), waar indertijd nieuwe geklonken roeden zijn gestoken.
Petro Boon uit Boxmeer loopt momenteel stage. Coby Weerts uit Venray is geslaagd voor het proefexamen en vervolgt nu de opleiding op de instructiemolen te Horst.
Tweede Paasdag, 25 april, wordt waarschijnlijk de korenmijt met de spelt van oogst 2010 gedorst. Dit terrein ligt vlakbij de dierenartsenpraktijk aan de Blauwstraat.

De Luctor et Emergo te Rijkevoort

Rustige wintermaanden op de molen in Rijkevoort. Firma Beijk heeft de lendestut van de vang gerepareerd en ook de geleiding voor de pal verbeterd. Verder heeft de molen in de vreugd gestaan ter gelegenheid van het 33-jarig jubileum van de carnavalsvereniging in Rijkevoort. Ook in de wintermaanden komen er geregeld bezoekers.
In het jaarverslag voor de gemeente staat te lezen dat in het afgelopen jaar de molen 59x geopend was, we 609 bezoekers mochten ontvangen, 485 kg gemalen hebben en maar 32 500 omwentelingen op de teller hebben kunnen zetten.

De Heimolen te Sint-Hubert

Afgelopen winter is menig zaterdag niet gedraaid door o.a. het slechte weer in december en door verhindering van de molenaars.
In de afgelopen periode heeft de firma Beijk alle vangblokken vernieuwd. Dat was ook hard nodig want ze waren zeer dun en in het verleden al een keer opgedikt door middel van plankjes. Het vangen van de molen gaat nu dus met deze nieuwe blokken dan ook zeer goed. Het wachten is nu op het vervangen van de Potroede die op het molenerf ligt te wachten om gestoken te worden.
Harry Daverveld heeft onlangs het spoorwiel met gaas afgeschermd. Nu kan het spoorwiel bij het opgaan van de trap naar de luizolder niet aangeraakt worden. Langzaamaan wordt de veiligheid in de molen steeds beter. Ook kan de kapzolder afgesloten worden door een luik van gaas.

In januari waren er zeer natte periodes en dit was te merken in de molen want het water kwam van de muren afgelopen. Wij dachten dat nu de molen opnieuw gevoegd is, dit probleem verleden tijd zou zijn, maar niet dus.
Ook de Heimolen ontkomt niet aan criminelen. Begin maart is de complete bliksemafleider van de muur geknipt. Bij de politie is hiervan aangifte gedaan. Deze diefstal gaat weer een lieve duit kosten, terwijl dat stukje koperen leiding voor de dieven misschien maar € 20 opbrengt. Wij hebben de gemeente Mill geadviseerd om de leiding helemaal ondergronds aan te leggen met een stuk of drie aansluitpunten bovengronds, in de hoop dat de koperdieven bij de molen wegblijven.

De Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide

Hier is op dit moment niets te vermelden. Wel is er door molenmaker Beijk toegezegd dat de molen deze zomer geschilderd gaat worden.

De Hamse Molen te Wanroij

Wat de molen betreft gaat alles z'n gangetje. De gemeente heeft een levensgroot reclamebord geplaatst op het molenerf. De molenaars zijn daar niet zo gelukkig mee en proberen het nu weer weg te krijgen.
Verder zijn ze druk in de weer met het organiseren van het 200-jarig bestaan op 29 mei a.s.

Mari Goossens en Marko Sturm

Evenementenkalender

Maandag 25 april (Tweede Paasdag)
Uitvoering “Niet alle molenaars zijn dieven” door wagenspeelgroep het Karrespel uit Oploo
Locatie: molen Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide
Contactpersoon: Ludger Pauls

Zaterdag 14 en/of zondag 15 mei
Nationale Molendag, georganiseerd door vereniging De Hollandsche Molen. Ook in deze regio zullen veel molens meedoen. Zie www.molens.nl.

Zondag 15 mei
Uitvoering “Niet alle molenaars zijn dieven” door wagenspeelgroep het Karrespel uit Oploo
Locatie: molen Luctor et Emergo te Rijkevoort
Contactpersoon: Mari Goossens

Zaterdag 21 mei
Opening van de gerestaureerde korenmolen van Maasbommel. Molenaar Robert Hoffman, geen onbekende in onze regio, zal het zeker leuk vinden om collega-molenaars te verwelkomen.

Zondag 29 mei
200-jarig jubileum van de Hamse Molen te Wanroij.
Contactpersoon: Jan Selten

Tweede Pinksterdag, maandag 13 juni, van 11:00 tot 18:00 uur
In Duitsland zullen meer dan duizend molens geopend zijn op deze 18e Duitse Molendag. Op veel molens zijn diverse activiteiten. Ook de molen van Kalkar neemt deel aan de molendag. Nederlandse collega’s zijn van harte uitgenodigd om op bezoek te komen.
Meer informatie: www.muehlen-dgm-ev.de

Zaterdag 10 september
Open Monumentendag

Zondag 2 oktober
Limburgse Molendag

Molenbezoek

Gewijzigde openingstijden:

Ronde stenen bergmolen “Martinus” te Beugen
Openingstijden: zaterdagmorgen van 9:30 tot 13:30 uur
Molenaar(s): Ben Verheijen en Marko Sturm
Telefoonnummer(s): resp. 0485-313100 en 0485-573616

(advertentie)

Professioneel
Persoonlijk
Prestatiegericht

bol

Aangesloten bij
Kreston International Ltd.
en The Leading Edge Alliance

Bol Accountants Boxmeer
Spoorstraat 73, 5831 CK Boxmeer
T: (0485) 56 12 00, F: (0485) 56 12 05
E: info@bolaccountants.nl, I: www.bolaccountants.nl
Ook hebben wij vestigingen in: Schijndel, Nijmegen en Venray.

persoonlijk professioneel prestatiegericht

(advertentie)

BEIJK

molenmakers
boutrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a
5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910
fax 0485-532305
www.beijk.biz

(advertentie)

MOLENSTEENMAKERIJ

HANS
TITULAER

voorheen
HEINRICH VAN HEES

Voor de beste kunstmaalstenen als ook blauwe basaltlavanmaalstenen.
Tevens wrijfstenen, kweernen (romeins model)
demonstratiestenen (doorsnede: 10, 15 of 20 cm.)
en huishoudmolens.
Zeer snel en vakkundig scherpen van uw molenstenen en
maaltechnische adviezen.

Werkplaats: Rijksweg 146 6586 AB Plasmolen, Nederland
Telefoon: 024-696 36 54 / Fax: 024-696 36 57
GSM: 0653667686 / E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

(advertentie)

Powered by
HAVENS
Since 1845

JP Havens Graanhandel NV
Monseigneur Geurtsstraat 41
5823 AC Maashees
tel. 0478-638 238
www.havens.nl